

2014 bijzonder jaar voor Van Lennep

Veel vogels en veel soorten bij Vogelringstation

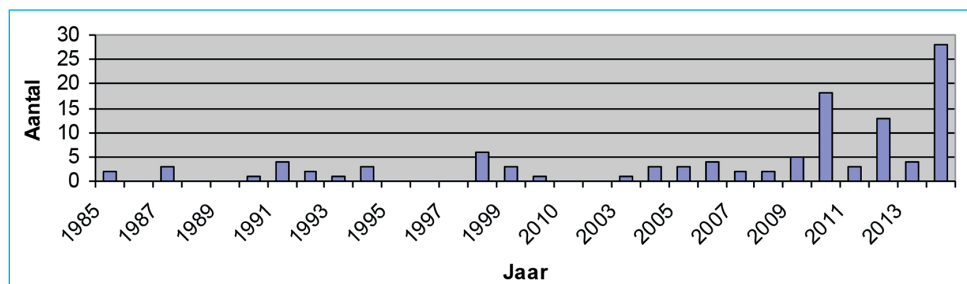
In veel opzichten was 2014 een bijzonder jaar voor Vogelringstation Van Lennep. De ringers zagen het hele jaar geen enkele invasie die zou kunnen bijdragen tot hoge aantallen, maar desondanks verwerkten ze toch totaal 12.702 vogels, waarvan 11.305 nieuw geringd en 1397 controles. Ze vingen ook meer soorten dan ooit: 122 om precies te zijn. Ze konden liefst 5 nieuwe baansoorten noteren: Grauwe Gans, Geoorde Fuut, Orpheusspotvogel, Bergfluit en Kerkuil. En ze konden ook een aantal vangsten noteren van vogels, die slechts eens in de 5-10 jaar te ringen zijn: Kleine Plevier, Fluit, Raddes Boszanger, Grote Pieper en Kleine Vliegenvanger. Liefst 12 soorten konden met nieuwe jaarrecords in de boeken. Dus zowel wat betreft de aantallen geringde vogels als het aantal soorten was het een succesvol jaar! Daarnaast is de baan ook betrokken geweest bij DNA onderzoek aan Tjiftjaffen en oostelijke Braamsluipers. De baan blijkt nog steeds zeer aantrekkelijk voor Sperwergrasmussen en waarnemingen en onderzoek aan deze soort worden voortgezet.

■ André B. Van Aken

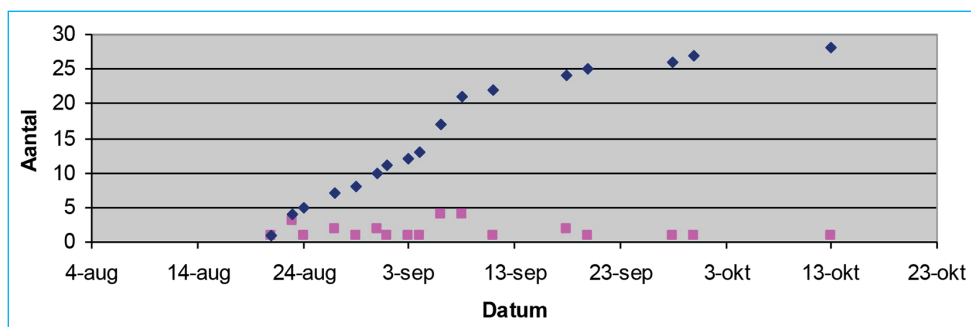
Weer recordvangsten Sperwergrasmussen

Zo langzamerhand zijn vangsten van Sperwergrasmussen in het najaar, soms meerdere op een dag, op de vinkenbaan Van Lennep in de Kennemerduinen geen zeldzaamheid meer. De vangsten kunnen echter van jaar tot jaar, onder ogenschijnlijke gelijke vangcondities, sterk verschillen. Dat bleek maar weer in 2013 toen we maar vier

Sperwergrasmussen konden ringen. En toen kwam 2014! Maar liefst 28 Sperwergrasmussen konden worden geringd, een ongekend hoog aantal voor ons ringstation. Het oude jaarrecord van 18 ex. uit 2010 werd verpulverd! Toen dachten we al een ongekend aantal geringd te hebben. In de afgelopen zes jaren hebben we nu drie jaren met

FIGUUR 1 Aantal vangsten per jaar, 1985-2014

FIGUUR 2 Vangsten van Sperwergrasmussen per dag en cumulerend in de loop van het najaar 2014

opvallende aantallen (zie Figuur 1). Gaat dit nu een nieuwe trend worden? En dan rijst natuurlijk direct de vraag wat de oorzaak van deze toename is en een nog spannender vraag: waar gaan deze Sperwergrasmussen allemaal naar toe? Gaan er nieuwe trekwegen en overwinteringsgebieden ontstaan? Immers de soort pleegt normaal gesproken in het najaar via het zuidoosten van Europa naar het oosten van Afrika te gaan om aldaar te overwinteren. Voor VRS Van Lennep een uitdaging om onder dezelfde vangcondities door te gaan en blijvend materiaal te verzamelen over dit fenomeen.

Vangstverloop 2014

De eerste Sperwergrasmus hing op 21 augustus in het net. Daarna volgden er rap meer en eind augustus stond de teller al op tien. De hoos kwam echter in de eerste decade van september met op 2 dagen vier exemplaren. Op 8 septem-

ber waren 75% van de vangsten van dit najaar gedaan. Daarna volgde nog zes exemplaren in de tweede en derde decade van september. De laatste Sperwergrasmus hing op 13 oktober in het mistnet, dit was tevens onze enige vangst in oktober. Ondanks de grotere aantallen vangsten t.o.v. de jaren 2010 en 2013 werd het dagmaximum van vier exemplaren in 2010 niet overschreden. De controles in dit najaar (8) gaven niet dezelfde spectaculaire opvetsnelheden als in 2010 te zien was. Figuur 2 geeft een overzicht van de dagelijkse vangsten en cumulerend in de loop van het seizoen.

Toekomst

Zoals al hierboven reeds vermeld, is nu de uitdaging voor ons ringstation om onder gelijke vangcondities (zowel bezetting als geluid) in de komende jaren het doortrekkpatroon van Sperwergrasmussen te blijven vastleggen.

3 september 2014. Foto: Arnoud van den Berg

30 september 2014. Foto: Jasper Koster

Maar we willen meer! Tijdens de vangsten in 2014 viel op dat er duidelijk verschil was in de iriskleur van de Sperwergrasmussen. Zie hiervoor ook de foto's van Arnoud van den Berg en Jas-

per Koster. Dit willen we de komende jaren verder monitoren, dus wordt vervolgd!

■ *Fred Cottaar*

Vertrek data van Nachtegaal

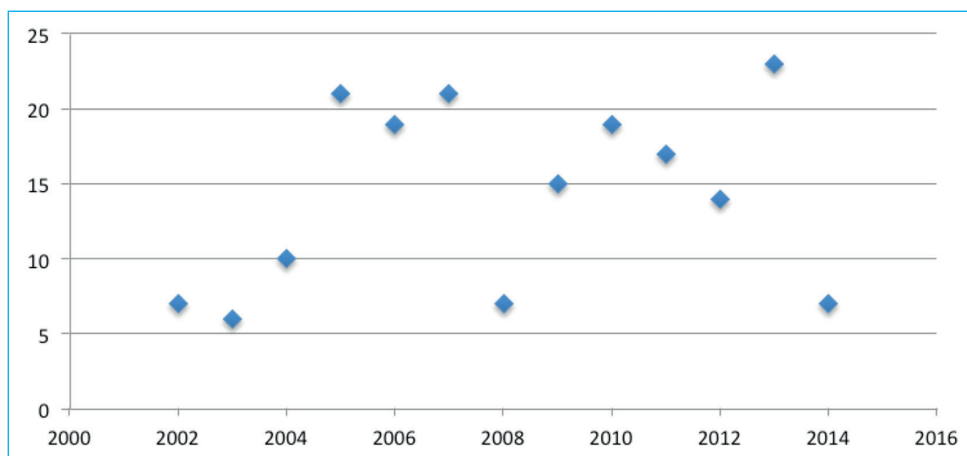
Bij een bezoek aan het ringstation VRS Van Lennep in de maand mei is de zang van de Nachtegaal niet te missen. Alleen al in het gebied van het ringstation zijn er zes broedparen. Van Lennep ringt er dan ook meer dan de andere ringstations, ongeveer 35-40% van de totaal in Nederland geringde vogels (zie VRS Van Lennep, Jaarverslag 2007).

Al vroeg in mijn ringersopleiding leerde ik: 'Als je Nachtegalen wilt vangen, moet je vroeg opstaan, want de netten moeten echt al in het donker uitstaan en ze komen door in de laatste week van juli en in de eerste week van augustus. Na 10 augustus vang je ze niet meer'.

In 2014 vertrokken de Nachtegalen op-

vallend vroeg en Fred Cottaar suggereerde of we uit onze data een trend konden waarnemen.

Vanaf 2002 zijn de dagelijkse ringdata van Van Lennep in de computer opgeslagen en vanaf dat jaar tot 2014 hebben we het totaal aantal geringde Nachtegalen in de maanden juli, augustus en september per jaar vastgesteld. Daarna hebben we de datum gezocht, waarbij 90% van de Nachtegalen waren vertrokken. Natuurlijk is dat percentage van 90% een beetje arbitrair, maar het moet inzicht geven in vroeg of laat vertrek. De data van 2001 heb ik eruit gelaten, want toen is er op weinig dagen geringd (of ingevoerd?).

Datum in augustus wanneer 90% van de **NACHTEGALEN** vertrokken zijn

NACHTEGAAL. Foto: Lars Buckx

Er zit een veel grotere spreiding (ongeveer 17 dagen!), in de vertrek data van de Nachtegalen, dan we tot nu toe aannamen. De gemiddelde 90% vertrek datum ligt op 14 augustus, de vroegste op 6 augustus en de laatste op 23 augustus. Er zijn meerdere argumenten voor deze spreiding: vroege/late aankomst, weersomstandigheden tijdens de broedperiode, etcetera.

We blijven de Nachtegaal de komende jaren volgen en proberen of we gegevens kunnen vinden, die deze variatie kunnen onderbouwen.

■ *André B. van Aken*

Deze bijdragen komen uit het jaarverslag 2014 van het Vogelringstation Van Lennep.

Gratis tijdschriften

Joop Kottman heeft al zijn vogeltijdschriften al gelezen en wil graag ook anderen de kans geven daar kennis van te nemen. Hier het lijstje met gratis af te halen tijdschriften:

Dutch Birding	1985 - 2013 (3 nummers ontbreken)
Vogeljaar	2002 - 2013
Limosa	1980 - 2010
Ardea	1992 - 2000

Wie belangstelling heeft, kan contact opnemen met Joop:

Joop Kottman | L. Pasteurstraat 54 | 2035 RN Haarlem
tel: 023 - 533.13.52 | mob: 06 - 37.288.755